

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД МІСТА КИЄВА

03680 м. Київ, вул. Солом'янська, 2-а,
факс 284-15-77 e-mail: inbox@kia.court.gov.ua

Справа № 22-ц/796/12950/2016

Головуючий у суді першої інстанції – Литвинова І.В.
Доповідач у суді апеляційної інстанції – Оніщук М.І.

Р І Ш Е Н Н Я І М Е Н Е М У К Р А І Н И

30 листопада 2016 року колегія суддів Судової палати з розгляду цивільних справ Апеляційного суду міста Києва в складі:

головуючий суддя Оніщук М.І.,
судді Українець Л.Д., Шебуєва В.А.,
секретар Майданець К.В.,
за участю:

представників позивача Глазкова Є.С., Колеснікова Ю.О.,
розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду в м. Києві апеляційну скаргу представника Іванющенка Юрія Володимировича – Глазкова Євгена Станіславовича на рішення Печерського районного суду м. Києва від 22 серпня 2016 року по цивільній справі за позовом Іванющенка Юрія Володимировича до Лещенка Сергія Анатолійовича, Верховної Ради України про захист честі, гідності та ділової репутації.

В С Т А Н О В И Л А:

У квітні 2016 року Іванющенко Ю.В. (далі – позивач) звернувся до суду з позовом до Лещенка С.А. (далі – відповідач), Верховної Ради України (далі – відповідач та/або ВРУ), в якому просив:

- визнати недостовірною та такою, що не відповідає дійсності, порушує його немайнові права, завдає шкоди честі, гідності та діловій репутації озвучену відповідачем Лещенком С.А. в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE 20.11.2015 на телеканалі 3S.tv інформацію, а саме:

«...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрспирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.»;

- визнати недостовірною та такою, що не відповідає дійсності, порушує його немайнові права, завдає шкоди честі, гідності та діловій репутації озвучену відповідачем Лещенком С.А. в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE 01.04.2016 на телеканалі 3S.tv інформацію, а саме:

«Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственен за теневые потоки Януковича.»;

- зобов'язати відповідача Лещенка С.А. спростувати недостовірну інформацію у спосіб, наблизений (адекватний) до способу поширення, з урахуванням максимальної

Апеляційний суд міста Києва

7 960000 000192 2 927 1

АСЕД "Апеляція"

ефективності спростування та за умови, що таке спростування охопить максимальну кількість осіб, що сприйняли попередню поширену інформацію, а саме у місячний строк з дня набрання рішенням законної сили ініціативно взяти участь у телепрограмі Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv та у прямому ефірі озвучити (без внесення правок, коментарів, тощо) наступне:

«Озвучена мною 20 листопада 2015 року в прямому ефірі у телепрограмі Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv, а саме: «...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрспирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.», є недостовірною та не відповідає дійсності;

Також озвучена мною 01 квітня 2016 року в прямому ефірі у телепрограмі Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv, а саме: «Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственен за теневые потоки Януковича.», є недостовірною та не відповідає дійсності;

- витрати пов'язані із спростуванням інформації та судові витрати стягнути з відповідачів.

В обґрунтування заявлених вимог позивач вказував, що поширена відповідачем інформація завдає шкоди його честі, гідності та діловій репутації, оскільки справляє враження на суспільство, переконуючи його в тому, що він чинить аморально та зневажає закон, бере участь у організованій злочинній діяльності, скоює злочини та протиправні діяння, а відтак така інформація є недостовірною і підлягає спростуванню.

Рішенням Печерського районного суду м. Києва від 22.08.2016 в задоволенні позову відмовлено.

В апеляційній скарзі представник позивача, посилаючись на порушення судом норм матеріального і процесуального права просить рішення скасувати та ухвалити нове про задоволення позову. Вважає, що суд надав невірну оцінку обставинам справи та наявним в ній доказам, внаслідок чого дійшов необґрунтованого висновку про відсутність порушень немайнових прав позивача відповідачами.

Представники позивача в судовому засіданні підтримали апеляційну скаргу з викладених в ній підстав та просили її задовольнити.

Відповідач Лещенко С.А. та його представник в судове засідання не з'явились, про час та місце розгляду справи повідомлені належним чином. В заявах на адресу суду просили розглянути справу за їх відсутності та відхилити апеляційну скаргу позивача.

Представник відповідача ВРУ також не з'явився в судове засідання, про час та місце розгляду справи повідомлений належним чином. В письмових запереченнях направлених на адресу суду просив відхилити апеляційну скаргу та розглянути справу за його відсутності.

За даних обставин колегія суддів визнала за можливе розглянути справу за відсутності відповідачів та їх представників, оскільки їх неявка не перешкоджає апеляційному розгляду справи (ч. 2 ст. 305 ЦПК України).

Заслухавши доповідь судді, вислухавши пояснення представників позивача, вивчивши та дослідивши матеріали справи, перевіривши законність та обґрунтованість рішення в межах доводів апеляційної скарги, обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів приходить до висновку, що апеляційна скарга підлягає частковому задоволенню, з наступних підстав.

Апеляційний суд міста Києва

7 960000 000192 2 9 2 7 1

АСЕД "Апеляція"

Відповідно до ч. 1 ст. 303 ЦПК України під час розгляду справи в апеляційному порядку апеляційний суд перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів апеляційної скарги та вимог, заявлених в суді першої інстанції.

Згідно вимог ст. 213 ЦПК України рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення суду, яким суд, виконавши всі вимоги цивільного судочинства, вирішив справу згідно із законом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Ухвалюючи у справі судове рішення про відмову в задоволенні позову, суд першої інстанції виходив з того, що висловлювання відповідача є оціночними судженнями, які містять критичну оцінку подій пов'язаних з діяльністю позивача, як публічного діяча, а тому, в силу вимог закону, не підлягають спростуванню.

З вказаним висновком суду погодитись не можливо, з огляду на наступне.

З матеріалів справи вбачається і не заперечується сторонами, що Лещенко С.А. 20.11.2015 та 01.04.2016 приймав участь в прямому ефірі у телепрограмі Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv де ним була поширена наступна інформація:

- «...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрспирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.»;

- «Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственен за темные потоки Януковича.».

Конституція України визнає честь і гідність людини найвищою соціальною цінністю та передбачає, що кожен має право на повагу до його гідності (ст. ст. 3, 28).

Разом із цим, Конституцією України гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів та переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя (ст. 34 Конституції України).

Право висловлювати судження, оцінку, думки закріплено і у ст. 10 Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка відповідно до ст. 9 Конституції України є частиною національного законодавства, і гарантовано ст. 34 Конституції України.

Так, у відповідності до статті 10 Конвенції Про захист прав людини та основних свобод людини 1950 року ратифікованої Верховною Радою України, кожна людина має право на свободу виявлення поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і поширювати інформацію.

Однак, п. 2 ст. 10 Конвенції визначено, що здійснення цих свобод, оскільки воно пов'язане з обов'язками і відповідальністю, може бути предметом таких умов і обмежень, які встановлені законом і є необхідними для захисту репутації або прав інших людей.

Апеляційний суд міста Києва

7 960000 000192 2 9271

АСЕД "Апеляція"

Пунктом 19 Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної та юридичної особи» від 27.02.2009 № 1 (далі – Постанова Пленуму ВСУ) визначено, що вирішуючи питання про визнання поширеної інформації недостовірною, суди повинні визначати характер такої інформації та з'ясувати, чи є вона фактичним твердженням, чи оціночним судженням.

В силу положень ст. 62 Конституції України, якою закріплено один із основоположних принципів - презумпція невинуватості, а також відповідно до вимог ст. 68 Конституції України, відповідно до якої кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей, праву кожної особи на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань *відповідає обов'язок не поширювати про іншу особу/осіб недостовірну інформацію.*

Частиною 2 ст. 302 ЦК України передбачено *обов'язок особи, яка поширює інформацію, переконатися в її достовірності.*

Тому, поширення відповідачем Лещенком С.А. щодо позивача інформації про протиправну діяльність позивача, яка має обвинувальний нахил і сприймається, як звинувачення позивача у вчиненні злочинів (кримінальних правопорушень) без належної перевірки цієї інформації компетентними органами, не може вважатися оціночними судженнями на підставі ст. 30 Закону України «Про інформацію», оскільки такі фактичні твердження відповідача можливо перевірити на предмет їх відповідності дійсності, здійснивши відповідну перевірку істинності фактів.

Матеріали справи не містять даних про те, що органами, до компетенції яких чинним законодавством України віднесена перевірка обставин, що містять відомості про наявність ознак кримінальних правопорушень, виявлено будь-які ознаки кримінальних правопорушень, про які йдеться в поширеній інформації, щодо позивача.

Постановою Пленуму ВСУ роз'яснено, що юридичним складом правопорушення, наявність якого може бути підставою для задоволення позову, є сукупність таких обставин: поширення інформації, тобто доведення її до відома хоча б одній особі у будь-який спосіб; поширена інформація стосується певної фізичної чи юридичної особи, тобто позивача; поширення недостовірної інформації, тобто такої, яка не відповідає дійсності; поширення інформації, що порушує особисті немайнові права, тобто або завдає шкоди відповідним особистим немайновим благам, або перешкоджає особі повно і своєчасно здійснювати своє особисте немайнове право.

Інформація, поширена відповідачем в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv стала відомою більш ніж одній особі.

Главою 22 ЦК України визначено перелік особистих немайнових прав фізичної особи, серед яких: право на повагу до гідності та честі (ст. 297 ЦК України) та право на недоторканність ділової репутації (ст. 299 ЦК України).

Досліджуючи вказані поняття в контексті їх захисту від протиправних дій з боку інших осіб слід відзначити наступне.

Під поняттям честі слід розуміти особисте немайнове благо, що є позитивною соціальною оцінкою особи в очах оточуючих, яка ґрунтується на відповідності поведінки до загальноприйнятих уявлень про добро і зло та усвідомлення особою цієї оцінки. Під поняттям гідності слід розуміти чинник моральної свідомості, який, водночас, відображає моральне ставлення індивіда до самого себе та суспільства до нього. У свою чергу, діловою репутацією є усталена оцінка фізичної особи, що ґрунтується на наявній інформації про її позитивні та негативні суспільно значимі діяння у певній сфері, що відома оточуючим.

Таким чином, колегія суддів дійшла висновку про те, що оприлюднена відповідачем щодо позивача інформація не відповідає дійсності, тобто, є недостовірною, а також створює у широкого кола осіб викривлене уявлення про діяльність позивача. сприймається як звинувачення останнього у вчиненні кримінальних правопорушень (злочинів), що безперечно, порушує честь, гідність та ділову репутацію позивача.

В оскаржуваному рішенні суд зазначає, що позивач з 12.12.2012 по 27.11.2014 роки був публічною фігурою, а саме обіймав посаду народного депутата України, тобто був публічною особою, а отже межа допустимої критики щодо позивача є значно ширшою ніж окремої пересічної особи.

До таких висновків суд дійшов з огляду на ст.ст. 3, 4, 6 Декларації про свободу дебатів у засобах масової інформації, схваленої 12.02.2004 на 872-му засіданні Комітету і Міністрів Ради Європи (далі – Декларація), якими передбачено, що оскільки політичні діячі та посадові особи, які обіймають публічні посади або здійснюють публічну владу на місцевому, регіональному, національному чи міжнародному рівнях, вирішили апелювати до довіри громадськості та погодилися «виставити» себе на публічне обговорювання, то вони підлягають ретельному громадському контролю і потенційно можуть зазнати гострої та сильної громадської критики у засобах масової інформації з приводу того, як вони виконували або виконують свої функції.

Нормами Декларації передбачено, що межа допустимої критики щодо політичного діяча чи іншої публічної особи є значно ширшою, ніж окремої пересічної особи. Публічні особи неминуче відкриваються для прискіпливого висвітлення їх слів та вчинків і повинні це усвідомлювати.

Позивач був народним депутатом України VI (з 23.11.2007 по 12.12.2012) та VII (з 12.12.2012 по 27.11.2014) скликань, що не заперечується сторонами, а відтак на час поширення відносно позивача інформації, останній не був публічною особою, оскільки починаючи з 27.11.2014 він не обіймає публічні посади та не здійснює публічну владу на місцевому, регіональному, національному чи міжнародному рівнях, а також позивач не є активним учасником політичного життя в Україні.

У вищевказаній Декларації, на яку посилається суд, також зазначається, що нагадуючи про свою Резолюцію № (74) 26 щодо права на відповідь – можливості особи по відношенню до преси та Рекомендацію № R (99) 15 щодо заходів стосовно висвітлення засобами масової інформації виборчих кампаній, нагадуючи також про свою Рекомендацію № (97) 20 щодо «розпалювання ненависті» («hate speech» [1]) та наголошуючи, що свобода політичних дебатів не передбачає права на висловлення расистських думок або думок, що провокують ненависть, ксенофобію, антисемітизм та всі форми нетерпимості, беручи до уваги резолюцію № 1165 (1998) Парламентської Асамблеї РЄ щодо права на приватність.

Поза увагою суду залишилося те, що Лещенко С.А. такими висловлюваннями як: «был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия; проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственен за теневые потоки Януковича.», порушує згадану Декларацію, адже зважаючи на резонансність розслідування трагічних подій на Майдані останній «розпалює ненависть» («hate speech») суспільства у ставленні до позивача, тому що постійно переконує значну кількість громадян у причетності Іванющенка Ю.В. до участі в одному з найтяжчих злочинів – вбивстві та тому, що Іванющенко Ю.В. чинить аморально, зневажає закон, бере участь у організованій злочинній діяльності, скоює злочини та протиправні діяння тощо.

Таким чином, суд апеляційної інстанції вважає, що Лещенком С.А., як народним депутатом України та журналістом по відношенню до Іванюшенка Ю.В. перевишені межі допустимої критики про які йдеться у Декларації, адже відповідачем у стверджувальній формі поширені відносно позивача фактичні дані, які могли б бути перевірені на предмет їх достовірності.

Підсумовуючи вищевикладене, колегія суддів, дослідивши поширену інформацію в цілому та фрагменти інформації в їх системному зв'язку, приходять до висновку, що розповсюджена відповідачем Лещенком С.А. інформація про позивача, яка є предметом оскарження, носить стверджувальний характер, тобто відповідач, не маючи жодних належних та допустимих доказів, повідомив про позивача певні факти, які не відповідають дійсності, носять негативний характер і не є оціночним судженням в розумінні вимог закону та, як наслідок, принижують честь, гідність і ділову репутацію позивача.

Відповідно до ст. 277 ЦК України фізична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї недостовірної інформації, має право на відповідь, а також на спростування цієї інформації. Спростування недостовірної інформації здійснюється особою, яка поширила інформацію. Спростування недостовірної інформації здійснюється у такий же спосіб, у який вона була поширена.

Вирішуючи питання про вибір способу захисту особистого немайнового права необхідно керуватись роз'ясненнями, викладеними у п. 3, 25 Постанови Пленуму ВСУ, в яких, серед іншого зазначено наступне: вибір способу захисту особистого немайнового права, зокрема права на недоторканість ділової репутації, належить позивачеві; разом з тим, особа, право якої порушено, може обрати як загальний, так і спеціальний способи захисту свого права, визначені законом, який регламентує конкретні цивільні правовідносини. Спростування має здійснюватися у такий самий спосіб, у який поширювалася недостовірна інформація, а її наслідком має бути досягнення максимальної ефективності, за умови, що таке спростування охопить максимальну кількість осіб, що сприйняли попередньо поширену інформацію.

Відповідно до п. 24 Постанови Пленуму ВСУ, якщо суд ухвалює рішення про право на спростування поширеної недостовірної інформації, то у судовому рішенні за необхідності суд може викласти текст спростування інформації або зазначити, що спростування має здійснюватися шляхом повідомлення про ухвалене у справі судове рішення, включаючи публікацію його тексту.

За загальним правилом, інформація, що порочить особу, має бути спростована у спосіб, найбільш подібний до способу її поширення (шляхом публікації у пресі, повідомлення по радіо, телебаченню, оголошення на зібранні громадян, зборах трудового колективу, відкликання документа тощо). У судовому рішенні також має бути зазначено строк, у межах якого відповідь чи спростування повинно бути оприлюднене.

З огляду на викладене, суд апеляційної інстанції вважає вимоги позивача про спростування поширеної інформації обґрунтованими і приходять до висновку, що в даному випадку, з метою досягнення найбільш ефективного способу спростування, слід зобов'язати відповідача Лещенка С.А. у місячний строк з дня набрання цим рішенням законної сили спростувати недостовірну інформацію, а саме: «...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрспирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.»; «Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек

Апеляційний суд міста Києва

7 960000 000192 2 927 1

АСЕД "Апеляція"

и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственен за теневые потоки Януковича». шляхом оголошення резолютивної частини даного рішення у прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv.

Таким чином, висновок суду про те, що не можуть бути предметом судового захисту оціночні судження та критична оцінка діяльності позивача, як публічного діяча, є безпідставними, оскільки суперечить фактичним обставинам справи, змісту поширеної інформації та вимогам закону.

За таких підстав, коли встановлено, що відповідачем Лещенком С.А. відносно позивача була поширена недостовірна інформація, яка безперечно принижує його честь, гідність та ділову репутацію, колегія суддів приходить до висновку про наявність належних правових підстав для ухвалення рішення про визнання поширеної відповідачем інформації недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію позивача, а також покладення на відповідача Лещенка С.А. обов'язку спростувати поширену інформацію у той же спосіб, у який вона була поширена.

Що стосується рішення суду в частині відмови в задоволенні позовних вимог до Верховної Ради України, то в цій частині рішення суду сторонами фактично не оскаржено, оскільки не дивлячись на те, що в прохальній частині апеляційної скарги позивач просить скасувати рішення суду повністю, проте в мотивувальній частині жодних доводів щодо незаконної відмови в задоволенні даних вимог не наводить.

У відповідності з вимогами ст. 309 ЦПК України підставами для скасування рішення суду першої інстанції і ухвалення нового рішення або зміни рішення є: неповне з'ясування судом обставин, що мають значення для справи; недоведеність обставин, що мають значення для справи, які суд вважав встановленими; невідповідність висновків суду обставинам справи; порушення або неправильне застосування норм матеріального або процесуального права, тощо.

Отже, з огляду на зміст заявлених позовних вимог та вимог апеляційної скарги, колегія суддів приходить до висновку про часткове задоволення апеляційної скарги, а саме скасування рішення суду в частині відмови в задоволенні позовних вимог Іванющенка Ю.В. до Лещенка С.А. про захист честі, гідності та ділової репутації і ухвалення в цій частині нового рішення про часткове задоволення даних вимог, зокрема визнання недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію Іванющенка Ю.В. інформацію поширену Лещенком С.А. в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE 20.11.2015 та 01.04.2016 на телеканалі 3S.tv та зобов'язання останнього у місячний строк з дня набрання рішенням законної сили спростувати недостовірну інформацію, шляхом оголошення резолютивної частини даного рішення у прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv.

Рішення суду в частині відмови в задоволенні позовних вимог Іванющенка Юрія Володимировича до Верховної Ради України про захист честі, гідності та ділової репутації, слід залишити без змін.

Крім цього, оскільки суд апеляційної інстанції дійшов висновку про часткове задоволення позову, то у відповідності з вимогами ст. 88 ЦПК України, з відповідача Лещенка С.А. на користь позивача підлягає стягненню судовий збір у розмірі 551,20 грн., пропорційно до розміру задоволених позовних вимог.

Враховуючи викладене, керуючись ст.ст. 218, 303, 304, 307, 309, 313, 314, 316, 317, 319 ЦПК України, колегія суддів –

В И Р І Ш И Л А:

Апеляційну скаргу представника Іванющенка Юрія Володимировича – Глазкова Євгена Станіславовича – *задовольнити частково.*

Апеляційний суд міста Києва

7 960000 000192 29271

АСЕД "Апеляція"

Рішення Печерського районного суду м. Києва від 22 серпня 2016 року в частині відмови в задоволенні позовних вимог Іванющенка Юрія Володимировича до Лещенка Сергія Анатолійовича про захист честі, гідності та ділової репутації – *скасувати*.

В цій частині ухвалити нове рішення.

Позовні вимоги Іванющенка Юрія Володимировича до Лещенка Сергія Анатолійовича про захист честі, гідності та ділової репутації – *задовольнити частково*.

Визнати інформацію, поширену Лещенком Сергієм Анатолійовичем в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE 20.11.2015 на телеканалі 3S.tv, а саме: «...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрепирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.» – *недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію Іванющенка Юрія Володимировича*.

Визнати інформацію, поширену Лещенком Сергієм Анатолійовичем в прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE 01.04.2016 на телеканалі 3S.tv, а саме: «Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственным за теневые потоки Януковича.» – *недостовірною та такою, що принижує честь, гідність та ділову репутацію Іванющенка Юрія Володимировича*.

Зобов'язати Лещенка Сергія Анатолійовича у місячний строк з дня набрання рішенням законної сили спростувати недостовірну інформацію, а саме: «...наприклад, это может быть Юрий Иванющенко, который является ближайшим соратником Януковича, по кличке Юра Енакиевский, который был смотрящим на Укрепирте, на зерновой корпорации, на госрезерве. Просто золотые горы. Он был смотрящим, у него были доли везде и во всем. Более того он был так причастен к определенному подвозу титушек, которые убили в итоге журналиста Веремия на Михайловской площади.»; «Юрий Иванющенко проверяется следователем Генеральной прокуратуры на причастность к подвозу титушек и к убийству журналиста Веремия. Он неоднократно, многократно был в разработке по этому делу. Юрий Иванющенко был ответственным за теневые потоки Януковича.», шляхом оголошення резолютивної частини даного рішення у прямому ефірі телепрограми Шустер LIVE на телеканалі 3S.tv.

Стягнути з Лещенка Сергія Анатолійовича на користь Іванющенка Юрія Володимировича судовий збір у розмірі 551 грн. 20 коп.

Рішення Печерського районного суду м. Києва від 22 серпня 2016 року в частині відмови в задоволенні позовних вимог Іванющенка Юрія Володимировича до Верховної Ради України про захист честі, гідності та ділової репутації – *залишити без змін*.

Рішення набирає законної сили з моменту його проголошення та протягом двадцяти днів може бути оскаржене до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Головуючий

Судді

М.І. Онішук

Л.Д. Українець

В.А. Шебуєва

З ОРИГІНАЛОМ ЗГІДНО

Апеляційний суд міста Києва

АСФД "Апеляція"

COURT OF APPEAL OF KYIV CITY

03680 Kyiv, Solomianska St., 2-a,
fax 284-15-77 e-mail: inbox@kia.court.gov.ua

Case No: 22-п/796/12950/2016

Presiding in Trial Court – I.V. Lytvynova
Reporter in Court of Appeal – M.I. Onishchuk

DECISION IN THE NAME OF UKRAINE

November 30th 2016 chamber of Civil proceedings court of justice of Court of Appeal of Kyiv city consisting of:

chief judge	M.I. Onishchuk
judges	L.D. Ukrainets, V.A. Shebuieva
secretary	K.V. Maidanets
involving:	
claimant's counsels	Y.S. Hlazkov, Y.O. Kolesnikov

having studied appeal petition of the counsel of Yuriy Volodymyrovych Ivaniushchenko – Yevhen Stanislavovych Hlazkov on the decision delivered by Pecherskyi district court of Kyiv city dated August 22th 2016 on the civil case concerning the slander lawsuit (protection of honor, dignity and business reputation) by Yuriy Volodymyrovych Ivaniushchenko against Serhii Anatoliiovych Leshchenko, Ukrainian parliament within open court hearing in the courtroom in Kyiv city.

ESTABLISHED

In April 2016 Y. V. Ivaniushchenko (hereinafter - the claimant) filed a lawsuit against S.A. Leshchenko (hereinafter - the defendant), Ukrainian parliament (hereinafter – the defendant and/or UP), in which he sought:

- to recognize information as unreliable, being in contrary to the facts, which breaches his non-proprietary rights, impairs his honor, dignity and business reputation. Above mentioned information expressed by S.A. Leshchenko at the live television show "Schuster LIVE" on 20.11.2015 at the channel 3S.tv is as follows:

“...for example, it may be Yuriy Ivaniushchenko, closest associate of Yanukovych, dubbed Yura Yenakievskii, who supervised Ukrspirt, grain corporation, government reserve. Literal stocks of gold. He was the underboss, he held a stake in everything. To crown it all, he was involved in particular delivering of thugs, who eventually killed journalist Veremii on Mykhailivska square.”;

- to recognize information as unreliable, being in contrary to the facts, which breaches his non-proprietary rights, impairs his honor, dignity and business reputation. Above mentioned information expressed by S.A. Leshchenko live at the television show Schuster LIVE 01.04.2016 at the channel 3S.tv is as follows:

“Yuriy Ivaniushchenko is being checked by the investigator of General Prosecutor’s Office as for complicity to deliver thugs and assassination of journalist Veremii. He was repeatedly, over and over again checked with regard to the case. Yuriy Ivaniushchenko was responsible for dirty deeds of Yanukovych.”;

- to oblige the defendant S.A. Leshchenko to dispose unreliable information in the approximate (comparable) way as it was spread considering maximum efficiency of disposing and under

condition that such disposing will reach maximum quantity of people, which took previously spread information, i.e. within one month from date decision comes into force, to proactively take part in the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv and live announce (without amendments, comments etc.), the following:

“Information expressed by me November 20th 2015 live at the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv, i.e.: “...for example, it may be Yuriy Ivaniushchenko, closest associate of

Yanukovych, dubbed Yura Yenakievskii, who supervised Ukrspirt, grain corporation, government reserve. Literal stocks of gold. He was underboss, he had his finger in every pie. To crown it all, he was involved in particular delivering of thugs, which eventually killed journalist Veremii on Mykhailivska square.”, is unreliable and is in contrary to the facts;

Also, information expressed by me April 01 2016 at the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv, i.e.: “Yuriy Ivaniushchenko is being checked by the investigator of General Prosecutor’s Office as for complicity to deliver thugs and assassination of journalist Veremii. He was repeatedly, over and over again checked with regard to the case. Yuriy Ivaniushchenko was responsible for dirty deeds of Yanukovych.”, is unreliable and is in contrary to the facts;

- costs related to disposing of information and court fees are to be collected from the defendants.

To confirm claimed demands the claimant indicated that information spread by the defendant impairs his honor, dignity and business reputation as it strikes society convincing it that he acts immorally and despises the law, is involved in organized criminal activity, commits crimes and unlawful acts and thus such information is unreliable and is to be disposed.

By decision of Pecherskyi district court of Kyiv city dated 22.08.2016 the claim was rejected.

In the appeal petition, with the reference to breaches of regulations of law of substance and law of procedure by court, the counsel of claimant seeks to reverse the court decision and hold a new one to settle a claim. He considers that the court misjudged facts of the case and available evidence, and as a result it came to unfounded inference on violation absence of non-proprietary rights of the claimant by the defendants.

Within court session the counsels of the claimant supported appeal petition due to reasons laid out in it and sought to settle it.

The defendant S.A. Leshchenko and his counsel did not attend the court session; they were informed about time and place of proceedings in a case in a proper manner. In applications addressed to the court they sought to try a case in their absence and reject appeal petition of the claimant.

The counsel of the defendant UP also did not attend the court session; he was informed about time and place of proceedings in a case in a proper manner. In negative averments addressed to the court he sought to reject appeal petition and try the case in his absence.

Under such circumstances the chamber recognized to try the case in the absence of the defendants and their counsels, as their absence does not hinder proceedings in a case (part 2 Article 305 of Civil Procedure Code of Ukraine).

Having listened to the report of the judge, explanations of the claimant’s counsels, studied materials of the case, checked lawfulness and justification of the decision within submissions of the appeal petition, discussed submissions of the appeal petition, the chamber comes to conclusion that the appeal petition is to be partially settled due to the following reasons.

According to part 1 Article 303 CPC of Ukraine, within proceedings in a case on appeal, Court of Appeal checks lawfulness and justification of Trial Court’s decision within submissions of the appeal petition and demands announced in the Trial Court.

According to requirements of Article 213 CPC of Ukraine, the court’s decision ought to be lawful and justified. Court’s decision is lawful if the court having met all requirements of civil legal proceedings solved a case according to the law. Justified is a decision approved according to thoroughly ascertained circumstances, which the parties refer to as grounds of their demands and oppositions confirmed by evidence, which were studied within court session.

Having approved court’s decision in the case on rejection in settling a claim, Trial Court proceeded on the basis that statements of the defendants are biased judgements containing critical assessment of the events related to the activity of the claimant as a public figure and due to the requirements of the law are not subject to disposing.

It’s not possible to agree on above mentioned conclusion of the court considering the following.

From the materials of the case it is seen and the parties do not object that S.A. Leshchenko 20.11.2015 and 01.04.2016 took part in live television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv where he expressed the following information:

“...for example, it may be Yuriy Ivaniushchenko, closest associate of Yanukovych, dubbed Yura Yenakievskii, who supervised Ukrspirt, grain corporation, government reserve. Literal stocks of gold. He was the underboss, he held a stake in everything. To crown it all, he was involved in particular delivering of thugs, which eventually killed journalist Veremii on Mykhailivska square.”;

“Yuriy Ivaniushchenko is being checked by the investigator of General Prosecutor’s Office as for complicity to deliver thugs and assassination of journalist Veremii. He was repeatedly, over and over again checked with regard to the case. Yuriy Ivaniushchenko was responsible for dirty deeds of Yanukovych.”.

Constitution of Ukraine recognizes honor and dignity of human as the highest social value and stipulates that every person has the right to respect to his/her dignity (Articles 3, 28).

Therewith Constitution of Ukraine guarantees the right to freedom of opinion and speech, free expression of their views and beliefs. Every person has the right to collect, store, use and spread information orally, in writing or in other manner – to their own discretion without restraint. Exercise of these rights may be limited by the law in the interests of national security, territorial integrity or civil order to avoid disorders or crimes, for health care of citizens, to protect reputation or rights of other people, to avoid disclosure of confidential information, or to support influence and impartiality of upright judge (Article 34 Constitution of Ukraine).

Right to express judgements, assessments, opinions are secured both in Article 10 of European Human Rights and fundamental liberties Convention, which according to Article 9 of Constitution of Ukraine is a part of national legislation and is guaranteed by Article 34 of Constitution of Ukraine.

Thus, according to Article 10 of Human Rights and fundamental liberties Convention 1950 ratified by Ukrainian Parliament, each person has right to freedom to express their opinion. This right includes freedom to uphold their views, receive and spread information.

Although, Clause 2 Article 10 of Convention states that using these liberties as it’s related to obligations and responsibility, may be subject to such conditions and limitations established by law and are necessary to protect reputation or rights of other persons.

By Clause 19 of Decree by Plenum of Supreme Court of Ukraine «On court practice in cases on protection of dignity and honor of individual and legal entity» dated 27.02.2009 No 1 (hereinafter - Decree by Plenum SCU) it is defined that when settling matters to make out if spread information is unreliable, courts ought to define type of such information and find out if it’s substantial statement or judgment.

Due to regulations of Article 62 Constitution of Ukraine, by which one of the essential principals - assumption of innocence is attached and also according to requirements of Article 68 Constitution of Ukraine, according to which each and every person is obliged to strictly comply with Constitution and laws of Ukraine, not to breach rights and liberties, honor and dignity of other persons, right of each person on freedom of opinion and speech, free expression of their views and beliefs *corresponds to obligation not to spread unreliable information about other person/persons.*

By part 2 Article 302 Civil Code of Ukraine it is stipulated *obligation of person who spreads information to make sure that it’s reliable.*

That is why, spreading information by the defendant S.A. Leshchenko as regards to the claimant about illegal activity of the claimant, which has incriminating hint and is recognized as accusation of the claimant on commitment of crimes (criminal law breaches) without proper checking of the information by relevant authorities, can’t be considered judgements according to Article 30 Law of Ukraine «On information», as such substantial statements of the defendant can be checked if they are facts by actual studying of materials.

Materials of the case don't contain any data that any authorities which according to legislation of Ukraine ought to check circumstances, which have presumable indications of criminal law violation, have found out any such indications of criminal law violation which were in spread information about the claimant.

By Decree by Plenum SCU it was explained that legal base of law violation, the presence of which may be reason to settle the claim, is the combination of the following circumstances: spreading of information, at least another person was informed in any manner; spread information concerns particular individual or legal entity, i.e. the claimant; spreading of unreliable information, which is against the facts: spreading of information which breaches non-proprietary rights, i.e. either impairs particular personal non-proprietary benefits, or prevent person from due exercising of their personal non-proprietary right completely.

More than one person get information spread by the defendant live at the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv.

Clause 22 CC of Ukraine defines list of personal non-proprietary rights of individual i.e.: right to respect to dignity and honor (Article 297 CC of Ukraine) and right to inviolability of business reputation (Article 299 CC of Ukraine).

Studying out above mentioned notions in context of their protection against unlawful acts by other persons the following facts should be pointed out.

Notion of honor should be understood as personal non-proprietary benefit, which is positive social assessment of associates, which is based on compliance of behavior to general notions for good and bad and recognition of the assessment by the person. Notion of dignity should be understood as factor of moral consciousness, which at the same time reflects moral attitude of the individual to himself/herself and society to him/her. In turn, business reputation is established assessment of individuals based on available information on his/her positive and negative socially important acts in particular field which associates are aware of.

Thus, chamber came to conclusion that information regarding the claimant declared by the defendant is against the facts, i.e. unreliable, and also lots of people are given distorted impression about activity of the claimant, it is perceived as accusation of the latter that he allegedly committed torts (crimes), which surely impairs honor, dignity and business reputation of the claimant.

In litigated decision the court points out that the claimant from 12.12.2012 till 27.11.2014 was a public figure, i.e. held position of member of Ukrainian Parliament, thus he was public person, consequently limit of allowed criticism regarding the claimant is vaster than for ordinary person.

The court came to such conclusions considering Articles 3, 4, 6 of Declaration on debates liberties in mass media, approved 12.02.2004 at 872th session of Committee and Ministers of Council of Europe (hereinafter - Declaration), which stipulate that as politicians and officials who hold public positions or perform public authority, at local, regional or international levels, have decided to call on trust of society and agreed to "impose" themselves as object of public debates, thus they are subjects of thorough civil control and potentially can come under sharp and heavy civil criticism in mass media regarding the manner they performed or perform their obligations.

Regulations of Declaration stipulate that limits of allowed criticism regarding politician or other public figure are much vaster than for ordinary person. Public figures inevitably face meticulous reporting of their words and deeds and must realize it.

The claimant was a member of Ukrainian Parliament of VI (from 23.11.2007 till 12.12.2012) and VII (from 12.12.2012 till 27.11.2014) assemblies which is not denied by parties, and consequently for the moment of spreading information regarding the claimant, the latter was not a public figure as since 27.11.2014 he hasn't held public positions or performed public authority at local, regional or international levels, and also the claimant is not an active participant of political life of Ukraine.

Above mentioned Declaration which the court refers to, also indicates the following Decrees: , Decree No: (74) 26 regarding the right to answer - capabilities of the person as for press and Recommendation No: R (99) 15 regarding reporting methods of election campaign by mass media, also reminds about Recommendation No:(97) 20 on «hate speech» [1] and points out, that

freedom of political debates doesn't stipulate the right to express racially themed opinion and beliefs, which provoke hatred, xenophobia, antisemitism and all forms of zero tolerance, considering Decree No:1165 (1998) of Parliament Assembly of Council of Europe regarding the right to privacy.

The court didn't pay much attention to the fact that S.A. Leshchenko with such statements as: " he was involved in particular delivering of thugs, which eventually killed journalist Veremii on Mykhailivska square.; is being checked by the investigator of General Prosecutor's Office as for complicity to deliver thugs and assassination of journalist Veremii. He was repeatedly, over and over again checked with regard to the case. Yuriy Ivaniushchenko was responsible for dirty deeds of Yanukovych.", breaches above mentioned Declaration, as considering public stir of investigation of tragic events at Maidan, the latter expresses «hate speech» thus making society hate the claimant, as he regularly convinces lots of people that Y.V. Ivaniushchenko is involved in committing grave offences - murder and that Y.V. Ivaniushchenko acts immorally, despises law, takes part in organized criminal activity, commits crimes and unlawful acts, etc.

Thus, Court of Appeal considers that S.A. Leshchenko, as member of Ukrainian Parliament and journalist with regards to Y.V. Ivaniushchenko exceeded limits of allowed criticism mentioned in Declaration, as the defendant spread actual data regarding the claimant in an assertative form. The above mentioned data could have been checked for their credibility.

To recap, the chamber, having studied spread information as a whole and fragments of information in its system relation, comes to conclusion that information about the claimant spread by the defendant S.A. Leshchenko, which is object of contradiction, is assertative. It means that the defendant without any proper and legal evidence represented certain facts about the claimant, which do not reflect reality, and which are negative and are not judgements according to interpretation of requirements of law, and consequently, impair honor, dignity and business reputation of the claimant.

According to Article 277 CC of Ukraine individual whose personal non-proprietary rights are infringed as a result of spreading unreliable information about him/her, has the right to respond, and also to dispose such information. Disposing of unreliable information is performed by the person who had spread information. Disposing of unreliable information is performed in the same manner as it was spread.

To solve the matter regarding the choice of protection method of non-proprietary right it's necessary to follow explanations indicated in Part 3, 25 of Decree by Plenum SCU. They state the following information: choice of protection method of personal non-proprietary right, in particular, right to inviolability of business reputation belongs to the claimant; also, the person whose right is infringed may choose general as well as special protection methods of their right stipulated by law which regulates specific civil-law relations. Disposing of unreliable information must be performed in the same manner as it was spread, and as a result, maximum efficiency must be achieved, under condition that such disposing ought to influence maximum quantity of people who recognized prior spread information.

According to part 24 of Decree by Plenum SCU, if a court approves decision on right to dispose spread unreliable information, that in court's decision if necessary the court may set forth text of information disposing or indicate that disposing ought to be performed by notification about court's decision in the case, including publication of the text.

According to general rule, information which discredits a person ought to be disposed in a manner most similar to its spreading (publication in press, announcement on radio, television, announcement during the meeting of citizens, meeting of personnel, revoking of documents etc.). Court's decision also ought to contain term within which a respond or disposing must be published.

Considering above mentioned information, Court of Appeal deems demands of the claimant to dispose unreliable spread information justified and comes to conclusion that in this case, to gain most efficient way to dispose unreliable information, the defendant S.A. Leshchenko ought to be obliged to dispose unreliable information within one month as soon as this decision comes into legal force. Unreliable information to be disposed is as follows: "...for example, it may be Yuriy Ivaniushchenko, closest associate of Yanukovych, dubbed Yura Yenakievskii, who supervised Ukrspirt, grain corporation, government reserve. Literal stocks of gold. He was the underboss, he held a stake in everything. To crown it all, he was involved in particular delivering of thugs, which

eventually killed journalist Veremii on Mykhailivska square.”; “Yuriy Ivaniushchenko is being checked by the investigator of General Prosecutor’s Office as for complicity to deliver thugs and assassination of journalist Veremii. He was repeatedly, over and over again checked with regard to the case. Yuriy Ivaniushchenko was responsible for dirty deeds of Yanukovych.” by announcing resolution part of the decision live at the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv.

Thus, the conclusion of the court about the judgments and critical assessments of the activity of the claimant as public figure, that cannot be subject of judicial defense, is deemed to be unjustified, as it contradicts the facts of the case, the content of spread information and requirements of the law.

Under such circumstances, when it was established that defendant S.A. Leshchenko spread unreliable information about the claimant which evidently impairs his honor, dignity and business reputation, the chamber comes to conclusion that there are proper legal reasons to make decision to recognize information spread by the defendant as unreliable and such that impairs honor, dignity and business reputation of the claimant and also to impose obligation on the defendant S.A. Leshchenko to dispose spread information in the same manner as it was spread.

With the regard to decision of the court in part of rejection to settle demands under lawsuit against Ukrainian Parliament, in this part decision of the court is not appealed by the parties, as notwithstanding that in prayer part of appeal petition, the claimant seeks to reverse a court decision completely, although in reasons for judgment regarding illegal rejection to settle the demands no evidence was presented.

According to requirements of Article 309 CPC of Ukraine reasons to reverse decisions of Trial Court and approve new decision or to change are as follows: incomplete circumstances identification of the case by court, which are essential for the case; circumstances were not proved, which are essential for the case, which the court deemed as established; absence of correspondence between conclusions of the court and circumstances of the case; breach or misuse of rule of substantive law or procedural rules and regulations etc.

Thus, considering content of declared demands under lawsuit and demands of appeal petition, the chamber comes to conclusion about partial settling of appeal petition, i.e. to reverse decision of the court in part of rejection to settle demands under lawsuit of Y.V. Ivaniushchenko against S.A. Leshchenko on protection of honor, dignity and business reputation and to approve in this part new decision on partial settling of the demands, in particular, to recognize as unreliable and impairing honor, dignity and business reputation of Y.V. Ivaniushchenko information spread by S.A. Leshchenko live at the television show Schuster LIVE 20.11.2015 and 01.04.2016 at the channel 3S.tv and obligation of the latter to dispose unreliable information within one month as soon as this decision comes into legal force, by announcing resolution part of the decision live at the television show Schuster LIVE at the channel 3S.tv.

The decision of the court in part of rejection to settle demands under lawsuit of Yuriy Volodymyrovych Ivaniushchenko against Ukrainian Parliament on protection of honor, dignity and business reputation ought to be remained intact.

Moreover, as Court of Appeal came to conclusion to settle the claim partially, so according to the requirements of Article 88 CPC of Ukraine, the defendant S.A. Leshchenko ought to be surcharged court fees totally 551,20 UAH for the benefit of the claimant, proportionally to the amount of settled demands under the lawsuit.

Considering above mentioned information, following Articles 218, 303, 304, 307, 309. 313, 314. 316. 317. 319 CPC of Ukraine, the chamber –

RESOLVED:

To settle appeal petition partially of the counsel of Yuriy Volodymyrovych Ivaniushchenko – Yevhen Stanislavovych Hlaskov.

To reject the decision of Pecherskyi district court of Kyiv city dated 22 August 2016 in part of rejection to settle demands under lawsuit by Yuriy Volodymyrovych Ivaniushchenko against Serhii Anatoliiovych Leshchenko on protection of honor, dignity and business reputation.

